

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVA

Vseučeliški knjižnici
v Ljubljani.
Obvezni izvod,
poštne prosto.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/1. Telefon 380
Uprava:
M. tr. trg 8. Telefon 44.
Pokopisi se ne vračajo
jem je priložiti znamko
za odgovor.

Za ureditev uradniških plač.

Zagreb, 10. nov. Predsedništvo združenja javnih uradnikov je predložilo pokrajinskemu namestniku Demetroviču današnji težki položaj javnih namestencev in ga prosilo za obvestilo, ali vlada namerava kaj storiti, da bi se temu težkemu stanju na kakršenkoli način odpravilo. G. namestnik je naznanil delegaciji uradnikov, da je bilo njegovo osebno bivanje v Beogradu namenjeno izključno reševanju vprašanja izenačenja plač in doklad javnih uradnikov v Hrvatski in Slavoniji, kakor so v Srbiji in Črnigori in da so on in njegova stranka dovoljno rešitev tega predmeta označili za vprašanje svojega nadaljnjega obstanka v vladi. Od članov zakonodajnega odbora in ministrskega predsednika je dobil zagotovilo, da se bo to vprašanje v najkrajšem času rešilo povoljno.

Beograd, 10. nov. Finančno ministarstvo je predložilo finančno gospodarskemu pododseku zakonodajnega odseka naredbo o ureditvi uradniških plač. Po tej naredbi bi se državno uradništvo z ozirom na plače uvrstilo v dva pisa. Prvi pis bi obsegal Srbijo, Macedonijo in Črno goro, drugi pa vse ostale kraje. O tem vprašanju se je na včerajšnji popoldanski seji pododseka vršila daljša razprava. Pododsek se je sporazumel, naj se dotični vladni predlog predela v tem zmislu, da se izenačije temeljne plače

državnih uradnikov v Srbiji s plačami državnih uradnikov po drugih pokrajinah. Kar se tiče doklad, je določeno, da se vsa država razdeli na pasove ter se doklade razdele v pet ali šest razredov z ozirom na prehranjevalne razmere v dotičnem kraju. Govorilo se je tudi o izenačenju pokojnin, vendar pa ni bilo ničesar sklenjenega. Po poročili posl. Gjonoviča in Joce Jovanoviča so se pretresale navedbe finančne narave, tako naredba o izmenjavi denarja, o likvidaciji Avstro-Ogrske banke, o kovanju kovinskega denarja, o pooblastitvi finančnega ministra za izdajanje prepovedi izvoza denarja, o izmenjavi perperov v Črnigori itd. Razpravljalo se je tudi o uradniških dnevnih na službenih potovanjih, vendar pa ni bil sprejet noben definitiven sklep, ker je treba to zadevo še proučiti. Seja se je nadaljevala danes ob 11. dopoldne.

Beograd, 10. nov. Finančno ministarstvo je zakonodajnemu odboru predložilo načrt uredbe o ureditvi uradniških plač, po kateri bi se plače državnih uradnikov imele urediti v dveh conah. O tem vprašanju se je na včerajšnji popoldanski seji sekcije razpravljalo in na predlog dr. Zerjave sprejel predlog vlade, da se sestavi odbor štirih oseb, v katerega so bili izvoljeni dr. Zerjav, dr. Sečurov, Gjonovič in Omerović.

Sprememba v vladi?

Beograd, 10. nov. (Izv.) Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander se je včeraj pri predsedniku narodne skupščine dr. Ribaru informiral o sedanjem položaju. Dr. Ribar mu je razložil, da bi bilo najbolje, ako

ostane koalicija na vladi. Kakor se govori v dobro poudčenih krogih, je mogoče, da se koalicija razširi še na kako drugo politično stranko, ki bi bila pripravljena stopiti v vlado.

Zavarovanje delavcev.

Beograd, 10. nov. (Izv.) Danes dopoldan je imela 3. sekcija zakonodajnega odbora sejo, na kateri je bila sprejeta uredba o zavarovanju delavcev. Zaključeno je, da ostane

centrala urada za zavarovanje delavcev do leta 1930 v Zagrebu, novi sedež te centrale po letu 1930 pa bi določilo ministarstvo za socialno politiko.

Lloyd George proti Jugoslaviji.

Rim, 10. nov. Lloyd George je pozval tajništvo zveze narodov, naj skliče svet zveze narodov, da

ukrepa zoper Jugoslavijo, češ, da ogroža njeno postopanje evropski mir.

Fašistovska nadlega!

Rim, 9. nov. Med florentinskimi listi, ki so došli na fašistovski kongres v Rim in železničarji je prišlo danes dopoldne na tukajšnjem kolodvoru do krvavega spopada, pri čemer je dobil neki strojnik strel v

trebuh. V znak protesta so železničarji opoldne ustavili ves promet v območju rimskega železniškega ravnateljstva. Delavska zbornica je proglasila v Rimu splošno stavko, ki bo trajala pa najbrže samo 24 ur.

Ceškoslovaško-poljska pogodba.

Varšava, 9. nov. Češkoslovaško-poljska pogodba vsebuje nastopna določila: 1. Obbede državi si medsebojno jamčita za integriteto na podlagi pogodb, katerim se imata zavezati za svojo neodvisnost. 2. Če bi bila katera izmed obeh držav napadena po kakih tretjih državah, se obbede državi obvezujeta, da bosta ohranili dobrohotno nevtralnost in da bosta dovolili napadeni državi prevoz vojnega materiala čez svoje ozemlje. 3. Poljska izjavlja, da ni zainteresirana v slovaškem, češkoslovaška republika pa ne v vzhodno - galiskem vprašanju. Vsaka dr-

žava se obvezuje razpustiti na svojem teritoriju vse take organizacije, ki bi stremile za tem, da se odloči eno izmed zgoraj omenjenih omejenj od sosednje države, in zadušiti delovanje takih organizacij. 4. Vsaka izmed obeh držav bo obvestila drugo državo o pogodbah, katere bi sklepala s kako tretjo državo. 5. Trgovinska pogodba. 6. Eventualna sporna vprašanja med obema državama se predložijo razsodišču. Nobena izmed obeh držav ne sme sklopiti dogovorov, ki bi nasprotovali določilom te pogodbe. Pogodba velja pet let.

ALBANSKE MEJE.

Pariz, 10. nov. Pri včerajšnji seji poslanske konference določena meja Albanije se le malo razlikuje od one, ki je bila potegnjena l. 1913. Odločitev poslanske konference, ki vsebuje priznanje albanske vlade v Tirani, je bila včeraj notificirana grški in jugoslovanski vladi, kakor tudi zvezi narodov. Jugoslavija je bilo hkrati naročeno, naj umakne čete, ki se nahajajo na ozemlju, ki je do sedaj pripadalo Albaniji.

ANGLIJA PRIZNAVA SAMOSTOJNO ALBANIJO.

London, 10. nov. Velika Britanija je priznala Albanijo za samostojno državo.

ZAKON O IZVOZNIH IN UVOZNIH CARINAH.

Beograd, 9. nov. Z zakonom o izvoznih in uvoznih carinah se urejuje izvoz vseh predmetov. Radi tega mo-

rejo osebe, ki se izselijo iz naše države v inozemstvo popolnoma svobodno in brez predhodnega odobrenja generalne direkcije carin izvažati one izselitvene predmete (pohištvo), najsi bi bili novi ali rabljeni, v kolikor niso podvrženi izvoznim carinam, prepovedi izvoza ali zavarovanju valute. Izvoz takih predmetov se ima vršiti po rednih izvoznih predpisih. V zmislu določil razglasov od 1. in 25. aprila t. l. morajo predložiti glavni direkciji carin predhodne prošnje samo one osebe, ki hočejo povodom selitve izvoziti take predmete, ki so po izvoznih tarifi podvrženi izvoznim carinam ali ki so prepovedani za izvoz, oziroma predmete ki so podvrženi predpisom o zavarovanju valute. Za ostale slučaje se določila omenjenih razglasov ne bodo uporabljala.

SNEG V ZAGREBU.

Zagreb, 10. nov. (Izv.) Danes je tukaj zapadel visok snež, ki je povzročil mnogo škode, zlasti na telefonskih in brzojavnih napravah.

IZ ZAKONODAJNEGA ODSEKA.

Beograd, 10. nov. Tretji pododsek zakonodajnega odseka za socialno politiko in narodno zdravje je imel večeraj popoldne sejo, ki je trajala od 16. do 18. ure. Najprej je predsednik Fehim Kurbegović ugotovil, da je proučevanje navedb ministrstva za socialno politiko v pododseku končno ter je pozval poročevalca, naj predloži poročilo o teh navedbah plenumu zakonodajnega odseka. Te navedbe se tičejo državne statistike, izseljeniškega vprašanja, zaščite delavcev in inspekcije dela. Zatem je poročevalec Divac poročal o zavarovanju delavcev za slučaj onemoglosti ter smrti, medtem ko se zavarovanje za brezposelnost popolnoma prepušča zakonodajstvu. Z ozirom na ta načela se je izvršila razprava o 83 členih te navedbe ter je bila nastopna seja pododseka napovedana za danes ob 10. dopoldne z istim dnevnim redom.

ITALIJANSKI GLASOVI O ALBANIJU.

Rim, 10. nov. (Izv.) Glasom brzojav, ki dospevajo neprestano iz Albanije, je tamkaj položaj zelo resen. Jugoslovanske čete izvajajo povsodi nad prebivalstvom velika nasilja. Prebivalstvo beži trumoma v Tirano in proti morju. V Tirani vlada veliko ogorčenje napram zvezi narodov, ki je sicer proklamirala neodvisnost Albanije, sedaj pa ne podvzame nikakih korakov za zaščito iste. Pričakuje se, da bo ententa takoj podvzela najenergičnejše korake, da ustavi prodiranje jugoslovanskih čet ter vzpostavi zopet mir.

IZ SEJE FINANČNEGA KOMITEJA.

Beograd, 10. nov. (Izv.) V ministarstvu financ se je vršila danes seja finančnega komiteja tega ministarstva, na kateri je bil definitivno odobren tekst nove uredbe, s katero se uvaža monopol na tuje valute. Ta uredba se bo še predložila vladi v odobritev ter se bo tekom prihodnjih dni objavila.

NEPOVOLJNO STANJE V BURŠKI.

Dunaj, 10. nov. (Izv.) Poročila, ki prihajajo semkaj iz Burške, se glase zopet zelo nepovoljno. Razne oborožene tolpe, ki sedaj more, požigajo in na vse mogoče načine terorizirajo prebivalstvo, so trdno odločene, da zavrnejo Avstrije, ako bi hoteli zopet zasedati Burško. Te tolpe, katerih disciplina je v ostalem zelo lahka, se nahajajo v glasovalnem ozemlju Šopronja in so bile tamkaj puščene kot izvestilski organi. Razum teh tolpe je opažati v omenjenem ozemlju tudi regularne čete. — Telefonski promet med Dunajskim Novim mestom in Šopronjem je pretrgan.

PORTUGALSKA VLADA DALA ASIL KARLU.

London, 10. nov. Zavezniške vlade so izrekle portugalski vladi svojo zahvalo, ker je hitro dovolila bivališče bivšemu kralju Karlu na Madeiri.

ŠVICA IZŽENE KARLOVEGA LETALCA.

Curich, 10. nov. (Izv.) Curiške oblasti so nemškega letalca Zimmermanna, ki je, kakor je znano, prepejal bivšega cesarja Karla na Madžarsko, izgnale iz vseh kantonov. Izgon velja za vsa švicarska ozemlja. Tudi nameravajo oblasti zasledovati Zimmermanna radi neopravičene uporabe letala.

RUSIJA IŠČE POMOČI ZRI ZAPADNEM KAPITALIZMU.

Pariz, 9. nov. »Petit Parisien« poroča iz Moskve: V nekem pogovoru je Čičerin izjavil, da so nepremostljive gospodarske težkoče in druge nepravilne sovjetske Rusije obrniti se odločno za pomoč na zapadni kapitalizem. Zagotavlja je, da temelji zunanja politika sovjetske Rusije v tem trenutku na gospodarskih interesih zapada in ne kakor poprej na doktrinah. Ta politika bo posled neodvisna od tretje internacionalne in od razrednega boja. Čičerin je ugotovil, da sta bili Nemčija in Anglija prvi državi, ki sta se poizkusili poglobiti in razumeti politiko sovjetske Rusije: Anglija, ko se je potrudila omiliti komunizem, Nemčija, ko ga je poizkusila izriniti za svojo zasebno porabo.

Vladina inicijativa!

Pred dvema dnevi smo na tem mestu povedali naše mnenje o važnosti takozv. hrvatskega vprašanja, ki se je zajedlo v naše notranjepolitične zadeve. Njen pomen za mirni razvoj jugoslovanske države, za poglobitev državne in narodne misli med gospodarsko najvažnejšimi pokrajinami naše kraljevine in za upostavo enotnega državlanskega mišljenja, ki je za sodobno državo bitnega pomena, uvidevajo naši najuglednejši državniki z opravičeno skrbjo.

Menili smo, da bi bilo za našo državo naravnost obupno, ako bi se iz hrvatskega vprašanja, ki se danes še nahaja na stopnji enostavnih zahtev po reviziji Vidovdanske ustave in njenih državno upravno delilnih določil, izcimila najprvo plemenska, nato narodna in končno politična ideologija o samostalnosti neke Hrvatske države.

Nesrečna in trmoglava politika demokratske stranke je v teku treh let uspela razširiti po hrvatskih pokrajinah in med hrvatskim razumništvom naravnost protidržavno zadržanje. Ta rezultat demokratskega nasilnega režima ni mogoče utajiti, dasiravno moramo verovati v najlepše nacionalne namene gotovih njenih voditeljev. Demokratiški državniki bi se lahko zavedali, da bo nadaljevanje dosedanje smeri poostro razmere na Hrvatskem, ker nimajo najmanjšega izgleda, da bi v bližnji bodočnosti izpodrinili politični vpliv hrvatskega bloka ter pritegnili prebivalstvo za sabo.

Ta polit. račun izpričuje nujnost za državo in vlado, da se hrv. vprašanje oficijelno čimprej nastavi in skuša priti do pomirljive sprave med Beogradom in Zagrebom. Kajti že danes je vprašanje Hrvatske neodoljiv državni problem. Zato smo predlagali, da bi vendar enkrat središnja vlada izjavila pripravljenost razgovora s poslanci hrvatskega bloka. Taka izjava na prvem mestu predstojajoče vladne deklaracije narodni skupščini bi mogla pomeniti zgodovinski preobrat v notranjepolitičnem življenju jugoslovanske države.

Včeraj se tozadevno oglašja v zagrebškem Obzoru znani hrvatski publicist, ki pravi, da se hrvatskemu bloku manj žuri nego državi! Zato bi morali eni, ki so za državne posle odgovorni, prevzeti v tem vprašanju inicijativo, a za hrvatski blok je dobro, da kljub vsemu izzivanju in dosedanemu režimu izjavlja pripravljenost za pregovore. Člankar dostavlja, da je za poslednje predpogoje ukinitve tega režima.

Ali ni najhujša obsodba sedaj veljavne smeri notranje politike, ako »Hrvat«, glasilo hrvatskega bloka ugotavlja, da so se nad narodnim edinstvom največ pregrešili oni, ki so ga uporabljali kot teoretično opravičilo protihrvatske politike.

Torej ne ideja narodnega edinstva, nego dosedanj nasilni režim, je tisti, ki je ustvaril v širokih hrvatskih masah poživljeno zavest o posebni hrvatski narodnopolitični individualnosti, na katero se naslanja sedanja politika hrvatskega bloka.

V Beogradu se vršilo ostra politična razpravljanja, ki se tičejo predstojajoče vladne krize, in ki povdarjajo eminentno potrebo odstranitve dosedanjega vodstva notranje politike. Državni interes zahteva, da pride do sestave take vlade, ki bo imela uvidevnost prevzeti oficijelno inicijativo nasproti hrvatskemu narodu. To so doslej radikalni odlašali in demokratski zavračali. Bila so pač merodajna nepomirljiva strankarska stališča, ne pa jasna ljubezen do državne in narodne bodočnosti.

POGAJANJA MED SOVJETSKO RUSIJO IN ANGLIJO.

Reval, 10. nov. (Izv.) Korespondent lista »Ruh« izve iz zanesljivega vira, da se vrše pogajanja med sovjetsko Rusijo in Anglijo radi nevtralizacije mesta in luke Petrograd. — Udeležitev teh načrtov pa je odvisna le od odstopa mestnega komisarja v Petrogradu, ki se z vsemi močmi temu protivi.

SOVJETSKA REPUBLIKA ČRNA GORA?

Rim, 10. nov. (Izv.) Glasom semkaj dospelih poročil, je znani vodja nacionalnega gibanja v Črni gori Marković, proglasil Črno goro za sovjetsko republiko.

PROTIBOLJŠEVIŠKA USTAJA V JUŽNI RUSIJI?

London, 10. nov. (Izv.) V južno-zapadni Rusiji se je razširila velika protiboljševiška vstaja, glede katere pa še manjkajo natančnejši podatki.

ANGLEŠKI POSLANIK ZA MORATORIJ V NEMCIJI?

Pariz, 10. nov. (Izv.) Kakor poroča berlinski dopisnik »Journala«, se trudi angleški poslanik v Parizu, da bi izposloval za Nemčijo moratorij več let, tako da bi Nemčija tekom te dobe ne plačala nikake vojne odškodnine. Temu načrtu se pa Francija odločno protivi, ker bi bila s tem njeni interesi močno ogroženi.

SANACIJA VALUTE.

Zagreb, 10. nov. »Jutarnji list« javlja iz Beograda: Merodajni krogi nameravajo prepovedati vsak uvoz luksuznega blaga in vseh onih industrijskih predmetov, ki se producirajo doma. O tem se bo izdal poseben seznam. Za tihotapce se bodo določile velike denarne kazni. S tem se hoče vsaj nekoliko preprečiti katastrofalni padec naše valute. Izvoz se bo podpisal z vsemi silami z izdajanjem koncesij. V bodoče bo imela samo Narodna banka pravico za trgovino z devizami. Arbitraža se bo ukinila, država

pa bo jače intervenirala na borzi. Nekateri mislijo, da bi se moralo uvesti tudi varčevanje z življenjskimi potrebščinami, pa če tudi bi se morale uvesti nakaznice, da bi se omogočil čim intenzivnejši izvoz. Govorilo se je tudi o tem, da se proračun za l. 1922 spravi v ravnotežje.

Beograd, 10. nov. Več beograjskih trgovcev radikalcev je za danes sklicalo konferenco, na kateri bodo razpravljali o vzrokih, ki so dovedli do tako velikega padca dinarja, kakor tudi o ukrepih, ki so potrebni, da se ognemo krizi, ki bo nastopila, ako bodo morali trgovci s takimi pogoji plačevati svoje dolgove. Na tej konferenci se bo govorilo tudi o radikalnem saniranju naše valute sploh. Poveljeni so ugledni radikalni finančniki in politiki.

Borzna poročila.

Praga, 10. nov. Valute: Marke 35.60, švic. franki 1702.50, lire 376, franc. franki 663.50, funti 365, dolarji 91.87, dinarji 113.25, leji 61, levi 50.25, avstr. žigosane krome 1.24, poljske marke 2.35, ogrske krome 8.32.

Dunaj, 10. nov. Tendencia na današnji borzi je bila v splošnem trdna. Plačevalo se je za: marke 24.50, ogrske krome 5.45, češke krome 65.25, Zagreb 16.50, Varšava 1.95, lire 250, dolarje 6100, leje 42, švic. franke 1135, funte 23.900. — Tekom malo časa se je dvignila češka kroma na 66, poljska marka na 1.88, švic. frank na 1140, dolar 6150, medtem ko so padli leji na 41 in marka na 32 nazaj.

Zagreb, 10. nov. Devize: Berlin 127—136, Italija izplačilo 1100 do 1160, ček 1075—1150, London izplačilo 1200—1250, Pariz izplačilo 2000 do 2175, Praga 320—355, Švica 5300—5500, Dunaj 5.70, Bukarešta 200, Budimpešta 29—30, Valute: Dolarji 270—300, cesarski rublji 15 do 25, napoleonor 1100, nem. marke 135—142, italijanske lire 1100 do 1200.

Stranka nečistih rok.

(Govor dr. Radoja Jovanovića na kongresu demokratske stranke v Beogradu dne 31. oktobra 1921.)

»Jutro« je objavilo vse govore, ki so jih držali na zboru demokratske stranke v Beogradu bankokrati in vojni bogataši. Ni pa objavilo, ono bo že vedelo zakaj, niti enega govora iz opozicije, katera je vehementno napadala bankokrate in vojne bogataše v demokratski stranki. Da bodo naši čitatelji videli, kakve razmere vladajo v demokratski stranki, prinašamo po beograjski »Samoupravi« in »Beograjskem dnevniku« odlomek govora dr. Radoja M. Jovanovića, delegata užičkega okruga na kongresu demokratske stranke v Beogradu.

»Bratje! Program demokratske stranke je nesporno dober in lep. Toda, vendar, vi ste čuli iz govora g. Svetozara Pribičevića, koliko ovira izpeljavo tega programa dejstvo, da je demokratska stranka pri zadnjih volitvah dobila mnogo manj mandata, kakor se je pričakovalo. Kaj je vzrok temu neuspehu kljub temu, da imamo tako lep program? ... (Nekateri bankokrati in vojni bogataši vsklikajo: »vzrok obstoji v cepljenju volilnih list!« Grajanje!) Ne razburjajte se gospodje! Vi zamenjate vzrok in posledico. Jaz vam bom stvar že razjasnil. (Vojni bogataši delajo velik nemir. Predsednik g. Ljuba Davidović: »Pustite govornika, da more nadaljevati svoj govor!«)

Vi se spominjate, gospodje in bratje, da je naš neumrljivi Jovan Skerlić ... (slušajo se vzklici v celih dvorani: »Slava mu!«) da je pokojni Skerlić svoj čas dolžil bankokrati, da je začela bivša samostalna stranka rasti kakor gobe ... Isto zlo je danes obiskalo tudi demokratsko stranko. V njene vrste — kakor tudi v vrste radikalne stranke — so se vrinili poleg bankokratov tudi razni vojni bogataši in sploh paraziti, kateri grejo v politiki s trebihom za kruhom. (Večina aplavdira, toda vojni bogataši in bankokrati vsklikajo: »Dol z njimi!« »Preteklo je že 10 minut;« »ne more več govoriti.« Gospod Ljuba Davidović mrl.)

Gospodje in bratje! Velika je nesreča za demokratsko stranko in za vse meščanske stranke, da se med vodstvo in narod urivajo politični agenti, ti drzni in nemoralni ljudje, kateri narod izsesavajo do krvi, a vodstvo stalno slepijo (Milenko Glišić, vojni bogataš iz Arilja: Kateri so ti — imenujte jih? Dobil je za odgovor: »N. pr. ta, ki vpraša!«)

Tudi z najboljšim svojim programom demokratska stranka ni najbolje izšla iz volilne borbe. Program se more razložiti v treh besedah: Preporod, napredek in civilizacija! Toda za izpeljavo dobrega programa je treba mnogo dobrih glav in čistih rok ...

Tako je torej govoril demokrat Radoje M. Jovanović na demokratskem kongresu v Beogradu. Zastopniki iz Slovenije so ga gotovo slušali, samo je vprašanje, če so ga vsi razumeli. Zato smo jim gotovo ustregli s tem, da smo njegov govor prevedli na slovensko. Na koncu samo še vprašamo: Zakaj neki »Jutro« tega govora ni objavilo? Jutri dobimo odgovor!

Portoroška konferenca.

Trst, 9. nov. 1921.

O I. in VI. točki portoroške konference (sklepanje kompenzacijskih pogodb med nasledstvenimi državami glede nekaterih pridelkov in izdelkov in odstranitve težav nastalih vsled izvoznih in uvoznih prepovedi) je izdelala Italijanska delegacija načrt konvencije, s katero naj bi se nasledstvene države zavzele, da do določenega roka v medsebojnem prometu prekličejo izvozne in uvozne prepovedi in ukinejo predpise glede plačevanja v inozemstvo prodane robe v določeni (zdravi) valuti in previsoke (prohibitivne) carine; da nadalje začnejo v določenem roku pogajanja za trgovinske pogodbe, medtem pa po potrebi sklenejo kompenzacijske pogodbe glede nekaterih pridelkov in izdelkov in se do takrat odrecijo možnosti izdajanja novih uvoznih in izvoznih prepovedi in fiksiranja višjih minimalnih cen za izvozno robo.

Pri razpravi o teh predlogih v ekonomski komisiji se je takoj pokazalo, da so ravno prvo točko konferenčnega programa, kakor sem to že v enem dopisu omenil, dogodki prehiteli. Avstrija, kateri so bile kompenzacijske pogodbe svoj čas najbolj potrebne in radi katere se je v prvi vrsti portoroška konferenca sklicala, je izjavila sama, da ima že take pogodbe z vsemi državami, z nekaterimi že celo trgovinske pogodbe in da želi sedaj le, da se te pogodbe izvršijo, posebno s strani Madžarske, ki je vsled političnih dogodkov kompenzacijsko pogodbo odpovedala.

Glede ostalih laških predlogov so delegati vseh nasledstvenih držav izjavili, da stojijo sicer načelno na stališču slobodne trgovine, torej odprave izvoznih in uvoznih prepovedi in prohibitivnih carin, da se pa za sedaj, z ozirom na gospodarsko krizo, ki zahteva največjo rezerviranost in možnost omejevanja uvoza in izvoza tudi kot kompenzacijskega objekta pri pogajanjih o trgovinskih pogodbah, nikakor ne morejo vezati roke.

Na predsednikovo zahtevo so vse delegacije predložile seznam predmetov, katerih izvoz ali uvoz je v njihovih državah ali sploh prepovedan ali dopusten le proti dovoljenju ali pa kontingentiran. Najkrajši seznam je bil jugoslovanski, ker je naša vlada, kakor znano, že osvojila najliberalnejši sistem. Vendar pa je tudi jugoslovanski delegat zavzel rezervirano stališče in pritrdil laškimi predlogom le kot priporočilo in ne kot obvezi. Saj je to z ozirom na gospodarsko krizo in predstoječa oziroma že vršča se pogajanja o trg. pogodbah potrebno.

Po daljši razpravi se je naposled posrečilo reducirati načrt, ki osvaja sicer načelo slobode uvoza in izvoza in večino ostalih italijanskih predlogov, ki pa obenem določijo toliko izjem iz ozirov na javno varnost, sanitarno polico, monopole in na odnose napram drugim, nasledstvenim državam, da bo ta sloboda precej problematična. A tudi glede tega omenjenega obsega ni hotela večina delegatov prevzeti kako formalno obvezo, temveč je pristala le na to, da se ta režim, ki naj se uvede do 1. julija 1922, priporoča dotičnim vladam. Komisija je za to sklenila, da prepusti plenarni seji sklepanje o tem, ali naj se ta načrt sprejme v obliki konvencije ali jednostavnega protokola, ki bi obsegal le soglasno priporočilo vladam.

Ekonomski komisija se bo sedaj bavila z vprašanjem, med katerimi državami in glede katerih predmetov obstoji še potreba sklepanja kompenzacijskih pogodb.

V transportni komisiji se vršijo po tri seje na dan. Italijanski predlogi se dele v vprašanja tehnične narave in v taka, kakor tarifna, ki so v zvezi s trgovinsko politiko. O prvih se sedaj zelo marljivo razpravlja, dočim odklanja večina delegatov razpravo o drugih. Izjavljajo namreč, da so ista izven okvira konferenčnega programa in se sploh dajo rešiti le v zvezi z drugimi vprašanji trgovinske politike o priložnosti trgovinskih pogajanj.

Veliko se je razpravljalo o vagonih, ki jih nekatere države (Srbija, Italija in Rumunija) reklamirajo kot vojni plen. Za našo državo je važna izjava angl. delegata Sir Deuta, predsednika reparacijske komisije na Dunaju, ki je naznanil, da je konferenca poslanikov pred kratkim sklenila, da se ima na korist Srbije smatrati kot vojni plen ves železniški material, ki ga je njena vojska zaplenila do 13. novembra 1918, dneva premirja z Ogrsko. Glede Rumunije pa, da treba razlikovati med tistim materialom, ki ga je romunska vojska zaplenila do premirja in med tistim, ki so ga Rumuni prigodim svojega upada 1. 1919 odnesli z Madžarske. Prvi je že priznan Rumuniji, za drugega pa veljajo določbe trianonske mirovne pogodbe.

Če odpade razprava v vprašanjih trgovinsko - politične narave, kakor je skoraj gotovo, potem tudi ta komisija v 8 dneh zaključ svoje delovanje.

Adriaticus.

Politična situacija.

Beograd, 11. novembra.

Vlada je demisionirala. Eni trdijo, da je demisija zgolj formalna, dočim vedo drugi povedati, da se bo ob tej priliki izvedla rekonstrukcija kabineta na ta način, da dobijo notranje in finančno ministristvo radikalci. Poslednji motivirajo svoje postopanje s tem, da stojimo neposredno pred katastrofo, ako še nadalje odbrže nesposobni in zagrizeni demokratski partizani ta dva važna portfelja.

Res je, v tem moramo dati radikalcem prav, da je zašla naša država vsled Pribičević - Kumanudijevega gospodarstva na rob gospodarskega in finančnega bankrota. V Kumanudijev ogenj je prilival olje Pribičević s tem, da je ustvaril, kršeč ustavo in zakone, take razmere v zemlji, ki se dajo primerjati samo s turškimi in albanskimi razmerami. Vsak dan dežuje z naredbami, druga nasprotuje drugi, ena je bolj nezakonita kakor druga. Brez dvoma povzroča tako ravnanje padanje naše valute. Dr. Kumanudi v konfuznosti prav nič ne ostaja za Pribičevićem. Finančno situacijo bi rad izboljšal s tiskanjem novih bankovcev in najemanjem državnega posojila. Dosedaj pa niti najprimitivnejše zahteve z vseh strani, da bi se odredilo izvoz samo proti domači valuti, ni upošteval. Barometer njegove politike podaja naša krona, ki je že 16 krat manj vredna kakor italijanska lira, dasi je naša država mnogo bogatejša, nego Italija. Po ne-

uspelem drž. posojilu hodi mož iskati posojila pod sila težkimi pogoji v tujino, da bo mogoče graditi nove železniške proge in s tem izboljšati naš promet, ker se v najboljšem slučaju zgodi lahko šele v 10 letih. Na že danes možno izboljšanje prometa seveda nihče ne misli. Na tisoče vagonov stoji neporabnih. Nekateri bi se dali popraviti doma, ako ne bi bili ukiniteli železniških delavnic, drugi pa bi se dali izprazniti, ako bi se beguncem in drugim revežem preskrbelo druge stanovanje. In ako bi carinarice tako poslovale kakor bi morale poslovati v moderni državi, bi to tudi veliko koristilo prometu.

Na vsa ta aktualna in že danes izvedljiva vprašanja seveda nihče ne misli. Pa kako tudi, če v ministrstvih ni strokovno naobraženih ljudi. Bivši kričaji pred kinomatografi so sekretarji prve klase. Zadostuje strankarska kvalifikacija.

Tako gre vse navzdol. Najmočnejši stranki v vladi nimata ne časa ne sposobnosti, da bi se bavili s takimi vprašanji. Saj obstoja njuno delo že od sprejetja ustave sem v samih pogajanjih. Pašiću ni dovolj, da je demokratske politične nevinčje v ustavnih borbi docela potolkel s tem, da jih je prisilil, da so popustili v glavnih vprašanjih svojega programa in jih v vseh centralističnih bitkah poslal v sprednje vrste, tako, da so danes povsod nemogoči: Pašić gre dalje: on jim hoče odtgati še notranje ministristvo in ministristvo financ. Na tem bi Pašić nikakor ne vstrajal, ako bi vedel, da je demokratom veliko lažje na tem, da se še ne razpišejo volitve, odnosno, da še vedno ostanejo v vladi. Zato si misli, da se bodo zadovoljili tudi z ministristvom pošte in železnice.

Demokrati se temu seve upirajo. Za zavožene finance jim ni, pač pa jim gre za notranje ministristvo, kajti brez tega ministristva ne morejo izvajati terorja, s katerimi krote svoje pristaje. Radikalci se tega zavedajo, zato bi radi postavili na to mesto Ljubo Jovanovića - Solunskega, da bi demokrate popolnoma uničili, ker jim bodo pri tem posredno pomagali tudi zemljoradniki, katere so demokrati ogoljufali v pogledu agrarne reforme.

Situacija je za demokrate skrajno neprijetna. Ako že sedaj ne, gre kolicija z radikali prej ali slej gotovo narazen. Pri drugih grupah so demokrati istotako izzigrali, izvzemši morda socijalne demokrate, kateri imajo še vedno respekt pred demokratijo, ker so jim dali komunistične delavske domove.

Na kratko rečeno: večino — tudi brez Radića — so danes v stanu postaviti pač radikali, nikdar pa ne demokrati! Demokrati so mogoči, ali na vladi skupno z radikali, katerim na ljubo morajo izdajati svoj program, ali pa v opoziciji, kjer bi ne mogli dolgo vztrajati, ker nimajo ne načel, še manj pa idealizma.

V radikalcih pa je moč tudi zategadelj, ker stoji za njimi Stojan Protić, kateri ima simpatije tako pri Hrvatih, kakor pri zemljoradnikih. Stojan Protić je naš bodoči ministrski predsednik, dasi ni izključena, toda manj verjetna verzija, da prevzame v Pašićevem kabinetu ministristvo financ, to pa vsled tega, ker je bil Protić vedno, kadar je pretila domovni kaka nevarnost, pripravljen, da se žrtvuje. Ker stojimo danes vsled krivde demokratov pred finančno katastrofo, se nekaterim zdi, da je nastopil tak položaj.

Stojimo pred hudo bitko med dvema največjima strankama v državi, v kateri bodo podlegli demokrat, ker so mislili, da se v 20. stoletju lahko vlada z nepostavnostmi in policijsko knuto.

Občinska sodišča za pobijanje draginje.

Prva naredba, ki je izšla v prid izkoriščanim in izmozganim, je dala povod čudnemu in nervoznemu gibanju v »izraelu posedujočih« uprav čudno kričanje in argumentiranje se je pa pričelo s tistim dnem, ko se je ustanovilo občinsko sodišče v Ljubljani, ki je po pisanju raznih listov sodeč eno najvažnejših.

Nervozno so pričakovali izkoriščanci, kaj ukrene vlada, da zajeti pretečo čezmerno naraščajoča draginja. Isto nervoznost opažamo sedaj pri naših takozvanih dobaviteljih vsakdanjih življenjskih potrebščin. Kdor je prizadet, je gotovo nervozen in ne moremo si kaj, če sumimo, da je z ustanovitvijo občinskih sodišč mnogo, mnogo prizadetih. Namen teh sodišč je pobijati verižništvo, navijanje cen, draginji in brezvestno špekulacijo. Kdor je pristaš goraj imenovanih nečestnih dejanj, je gotovo nasprotnik občinskih sodišč in ne moremo mu pomagati.

Zakaj vendar pred vojno ni bilo treba občinskih sodišč ali kakih verižniških uradov?

Marsikdo od prizadetih mi morda odgovori, da je tega vojna kriva. Res

je! Kriva je vojna! A vojna je bila zelo nepravilna. Med tem, ko je enemu metala milijone v žep, je drugemu dajala samo krpe na obleko. Če je ministristvo z ustanovitvijo občinskih sodišč, hotelo to vojno razmerje, že tri leta po vojni odpraviti, so mu dali gotovo povod oni, ki prodajajo in ki se ne morejo privaditi predvojnih razmer. Občinsko sodišče izpolnjuje vrzel kazenskega zakona, ki o verižnikih, navijalcih cen in prekopavalcih sploh ne govori. Zato je tudi bilo mogoče, da je človek, ki je zagrešil, da je cela Ljubljana jedla kruh iz pšeninih odpadkov, bil kaznovan samo s petdesetimi kronami.

Kdo je kriv, da so se ustanovila občinska sodišča? Trgovci samil Mesto, da so pričeli s pošteno konkurenco, s cenami navzdol, ter tako onemogočili delovanje onih, proti katerim je ost občinskih sodišč v prvi vrsti namenjena, so delali ravno nasprotno in sicer na ta način, da se je pričela konkurenca med verižniki in trgovci s cenami navzdol. Kot sem imel priliko čitati v nekem ljubljanskem dnevniku, je bil posamezen trgovec celo v dobrih kupčijskih zvezah z verižniki in navijalci cen. Če realni in pošteni trgovci niso sami kos odpravitelj te vojne in za konsumenta usodepolne nedostatke, jim bodo pomagala pri tem delu občinska sodišča, ki nimajo namena delati krivice poštnjakom in onim, ki imajo čisto vest in roke.

Kdor pa danes napada občinska sodišča in jih proglašja za nepotrebna,

Gospodarstvo.

† Razširjenje tvornice »Drava«. Tvornica vžgalic »Drava« v Osijeku bo razširila svoj obrat. Zidala bo več novih zgradb in skladišč, postavila bo nove stroje in elektrificirala tudi stroje, ki so že v obratu.

† »Rodoljub«, d. d. v Beogradu. Minister za trgovino in industrijo je odobril pravila delniške družbe »Rodoljub« s sedežem v Beogradu. Namen družbe, ki je osnovana z delniško glavnico dveh milijonov kron, je ustanovitev lastne tiskarne in litografije. Glavnica je razdeljena na 1000 delnic po 2000 kron.

† Delna prepoved izvoza iz Čehoslovaške. Čehoslovaška vlada je odredila z ozirom na slabo stanje valute in na resni politični položaj delno prepoved izvoza. Gre za prepoved izvoza živežnih predmetov, poljskih pridelkov, premoga in železnine. Železnice so dobile prepoved sprejemati podobno blago.

† Tri in pol milijarde novih novčanov v Avstriji. Poročilo Avstro-Ogrske banke z dne 15. oktobra izkazuje promet novčanov, ki se je zvišal za 3.49 milijard kron. Promet je dosegel 77.29 milijard avstr. kron.

† Izkoriščanje naših petrolejskih vrelcev. Ministristvo za šume in rude je podelilo pravico izsledovanja petrolejskih vrelcev v Hrvatski znani

ima gotovo bojazen, da bo mogel nekoč prinesiti svojo kosmato dušo na tehtnico občinskih sodišč. V kolikor pa je uredba o občinskih sodiščih nedostopna, pomanjkljiva in nejasna, naj se jo izpopolni, da bo lahko brezhibno občinsko sodišče po onih potih hodilo, ki jo zahteva preganjanje navijanih verižnikov in špekulativnih navijalcev cen. Da pa bodo občinska sodišča ovirala razvoj industrije in trgovine ter povzročila veliko gospodarsko škodo državi in narodu si pa pisec teh vrstic v nekem listu menda sam ni na jasnem, ker ta sodišča nikakor ne bodo ovirala pošten nakup in pošteno prodajo s poštenim in zmernim dobičkom.

Ce pa kdo trdi, da je 300 % dobiček, bodisi pri nakupu ali prodaji iz narodnogospodarskih ozirov državi v korist, trdim jaz, da tak trgovec spada pred občinsko sodišče. Državni uradnik in navistaljenec, ki je vestno in pošteno vrstil svojo službo, železnicar, ki je vozil vestno blago s kraja v kraj, delavec, ki je s svojimi žulji pomagal kupčiji zaklade svojega gospodarja, upokojenec in upokojenka, udove in sirote, vsi ti, ki so si s poštenostjo zaslužili, da so strgani, nagi in bosi, le želijo, da bi bila občinska sodišča tisti mejniki, ki prepele današnje dobavitelje življenjskih potrebščin na sloves predvojnega trgovanja. Do tlej pa občinska sodišča krepko in objektivno na delo v korist celokupnega jugoslovanskega naroda. Konsument,

delniški družbi »Standart Oil Company«, ki bo osnovala posebno delniško družbo za eksploatacijo teh petrolejskih virov in v kateri bo sodelovala država s 25 %.

† Združenje oglašnih zavoda. — Poznate reklamne tvrtke »Blocknerov« zavod za oglaševanje v Zagrebu, Jurjevska ulica 31. i oglašni odio Medjunarodnog prometnog, novinskog i oglašnog zavoda d. d. u Zagrebu, llica 21 ujediniš se osnovali su novo reklamno poduzeće pod imenom »Interreklam« dioničko društvo u Zagrebu, koje će zadržavši i nadalje svoje dosadašnje tvrdke kao ekspoziture, sa ujedinenim velikim aparatom raditi pomoću svih u tu svrhu podesnih sredstava za napredovanje poslovnog prometa putem uspešne popularizacije. Vodstvo novog poduzeća leži u iskustnim rukama gg. M. Dukesa, upravitelja Blocknerovog zavoda za oglaševanje te I. Schwartz, ravnatelja Medjunarodnog prometa nov. i oglašnog zavoda d. d., koja su gospoda ujedno i u ravateljstvo kooptirani. Ujedinenje ovih dviju obljudbenih zavoda prati se u krugovima oglašivača kao i u novinskih krugovima vrlo simpatičnim zanimanjem, te je za predvidjeti, da će poslovanje ove ujedinenje tvrtke vrlo korisno uplivati i na naše gospodarstvene prilike.

Občinski svet ljubljanski.

(Nadaljevanje II. redne seje.)

Zupan otvoril ob 5. sejo, konstatira sklepčnost in izjavi, da je odločil dr. Jamar mesto občinskega svetnika. Njegov namestnik je prof. dr. Viktor Peterlin, ki zasede njegovo mesto in vse predložitve funkcije v raznih odsekih. Na vprašanje županovo glede kaznovanja dr. Jamarja predlaga dr. Triller, da naj se vzame odstop na znanje, ker je dr. Jamar res bolehen in tudi preobložen z delom. Pooblaščen od dr. Jamarja izjavi zbornici svet. I. Tavčar, da je dr. Jamar odstopil vsled zdravlja in po lastni izjavi tudi vsled tega, ker se je zanesla v zbornico politika o sokolskem vprašanju in ker ne more prenesti, da se izrablja sokolska ideja v politične namene.

Regulacija delavskih plač.

Zupan poroča, da mu je došlo v zadnjih dneh toliko prošelj od delavcev za zboljšanje plač, odnosno za razne prispevnice, da ocene teh prošelj ne zmoro sam in niti ne odsek, ter predlaga, da se voli od vsakega kluba po en svetovalec v posebno komisijo za regulacijo delavskih plač, ki pošlje že urejene prošnje v odsek. V to komisijo so bili imenovani od JDS Jos. Turk od SLS I. Kremžar od NSS Jos. Rupnik in od JSDS I. Kraft.

Varčevanje z električnim tokom.

Zupan poroča, da je dobil od ravnatelja Člube dopis, v katerem se javlja, da je vsako razširjenje električnega omrežja nemogočno in da so stroji osobito jutraj in zvečer tako preobložen, da bo treba zopet omejiti tok. Ta omejitev se bo nanašala v bistvu na iste omejitve, ki smo jih že svaletasno imeli. — Nove napeljave pa so prepovedane. V svrhu sestave tozadevnega javnega razglasa prosi g. Zupan, da se tekom današnjega dne zglase pri njem oni, ki imajo v to svrhu morebitne predloge ali informacije. Pri vprašanju, da se ukine denarnim zavodom in gotovim pisarnam popoldne ob 4. trč, je nastala ostra debata med svet. Orehom, ki je bil za ukinitje in dr. Trillerjem, ki je prot ukinitju ravno pri denarnih zavodih. V debato, ki je napravila jako slab in mučen vtis, se je vmešal tudi svet. Turk, ki se je končno zadovoljil z izjavo napram svet. Orehu: Če sem ravno filjakar, imam toliko možganov kot Vi Zupan je resno opozoril na red in prešel nato na dopis glede

Mestne zastavilnice.

Vsled predloga svet. Rozmana na zadnji seji, da naj se izbere posebna komisija za natančen pregled poslovanja v zastav-

ljalnici se čutiljo uslužbenci zastaviljalnice prizadeti v toliko, da zahtevajo sami, da se ta komisija izvoli in na pregleda poslovanje. Svet. Rozman je nato izjavil, da njegov predlog ni tangiral knjigovodstva ali sploh koga sumničlj, marveč da je imel v mislih le naiti glede poslovanja pona in načine, kako bi se dosegel večji dobiček, da bi se zastaviljalnica krila. Temu predlogu se je pridružil tudi svet. dr. Puc. Glede tega vprašanja je podal v imenu stranke NSS svet. Ivan Tavčar točna pojasnila in nalosteje zavrnil hudobna natočevanja demokratskega časopisja, kakor da bi bila NSS kriva v proračunu izkazanege deficita. S številkami je ugotovil, da je zastaviljalnica danes aktivna. Dokazal je JDS, da je ravno njihova prejšnja delegacija povzročila pri zastaviljalnici škodo najmanj 127.500 kron s tem, da je uknila za 8 in pol meseca zavod. Vendar navzile škodljivemu demokratskemu gospodarjenju se je zastaviljalnica opomogla in izkazuje v mesecih od 1. julija do 30. septembra izdaten dobiček. Delegacija NSS je za revizijo v smislu svojih že v zadnji seji predloženih predlogov. Odločno pa zavrača pisanje demokratskega časopisja, ki hoče oblatiti NSS in uradništvo zastaviljalnice. — Demokratom so bila razkrita o deficitu zelo neprijetna in so jih z molkom priznali.

Nato je prešla zbornica na dnevni red. Na predlog svet. dr. Trillerja so bili vsi računski sklepi sprejeti in blodila so poročila v raznih proračunih.

Mestni vodovod.

Poročevalce svet. Orehek predlaga proračun kot podlaga za nadalje delo, dasi ta proračun, ki je bil izdelan meseca aprila, radi razlike cen ne more biti točen. Svet. dr. Puc vpraša župana glede stanja vodovoda z ozirom na nevarnost regulacije Save. Zupan izjavi, da je vzela poglobitev Savske struge za 4 do 5 m en del talne vode. Inž. Smrekar, ki je vodovod gradil, je to konstatiral in nasvetoval, da bi se napravil v to svrhu en prag na Savi pri izlivu Gameljščice. Sicer pa je regulirala Savo država in če nastane vsled tega za občino kaka škoda jo mora plačati država, tako da bi bilo to brezplačno. Proračun je bil sprejet.

Mestna pilnarna

Dr. Triller je predlagal, da bi se razsvetljava s plinom izpopolnila na normalno predvojno razsvetljavo, ker ni ovir in je premog dostopen. Zupan je poudarjal visoko ceno premoga. Proračun soretel. —

oddelkih od 8-12 ure. Ob nedeljah se ne ura-

**Pridobivaite
nove naročnike!**

Cell.

»Kres« — družinski list prinaša v 3-4 št. sledečo vsebino: Literarni del. Proza: A. Cerkvenik: Prostitutka Zoša; E. Tiran: Zgodba o papirnatih možčkih; Jos. Suchič: Dve indski prepovedki; I. Suchi: Puščavnik Valmika in kraljičinja; E. Tiran: Student Pero. — Pesmi: V. Tauffer: Dve pesmi; I. Kovič: Pesem zemlje; E. Tiran: Kaj mar veš... Tone Seliskar: Trbovlje; I. Glaser: Pesem o sv. Urbanu; — Poučni del: Vznik in razvoj »Čsl. D. T. J., Režiser in njegovo delo, Kras in njegove lepote. Buddha. Največja elektrarna v Jugoslaviji. F. M. Dostojevski, D. Alighieri. Dve sedemdesetletnici. Vestnik: Socialni vestnik. Šport. Telovadba. Šah. Književnost. — Slike: F. Tratnik: Zločin. Fr. Kralj: Žetev itd.

Književnost in umetnost.

»Kres« — družinski list prinaša v 3-4 št. sledečo vsebino: Literarni del. Proza: A. Cerkvenik: Prostitutka Zoša; E. Tiran: Zgodba o papirnatih možčkih; Jos. Suchič: Dve indski prepovedki; I. Suchi: Puščavnik Valmika in kraljičinja; E. Tiran: Student Pero. — Pesmi: V. Tauffer: Dve pesmi; I. Kovič: Pesem zemlje; E. Tiran: Kaj mar veš... Tone Seliskar: Trbovlje; I. Glaser: Pesem o sv. Urbanu; — Poučni del: Vznik in razvoj »Čsl. D. T. J., Režiser in njegovo delo, Kras in njegove lepote. Buddha. Največja elektrarna v Jugoslaviji. F. M. Dostojevski, D. Alighieri. Dve sedemdesetletnici. Vestnik: Socialni vestnik. Šport. Telovadba. Šah. Književnost. — Slike: F. Tratnik: Zločin. Fr. Kralj: Žetev itd.

Maribor.

Uradne ure okrožnega in okrajnega sodišča so se določile za zimski čas t. i. do 31. marca 1922. takole: od 8-14 ure, za zemljiško knjigo od 8 do 15, in za vložnišče od 8 do 13 ure. Ob praznikih se uraduje v vseh

Občinsko sodišče za pobijanje dra- ginje v Ljubljani.

**Pridobivaite
nove naročnike!**

**Pridobivaite
nove naročnike!**

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Menih, ki ga je uničevala bolezen od dne do dne, tako da se je držal pokoncu samo še s čudnim naporom svoje silne volje, je bil izjavil z običajno strahotno hladnokrvnostjo, da ne pojde iz Pariza, dokler mora zapustiti za seboj tako grozno želitev Boga in svete vere, kakor je dejstvo, da se trpi čarovnija v srcu krščanskega kraljestva. — Roland je zatrdil, da ubijejo dve muhi namah, ker se je po izveštvju barona Lagarda tudi Royal de Beaurevers zatekel v čarodejev dvorec. — Montgomery je menil, da ve ta človek preveč in je že samo njegovo življenje nevarnost za prestol in državo.

Z bledim obrazom je izjavil Saint-André, da ga je ta dogodek, ki se je pripetil njemu in Roncherollesu, ko sta preganjala baš tega Beaureversa, povsem uveril, da se je z Nostradamom vrnila v Pariz doba plemenskih čudežev. — In Roncherolles je dejal, da je zbiranje radovednežev pred dvorcem v Froidmantelski ulici škandal, ki ogroža javno varnost prestolnega mesta.

Prijeti Nostradama je pomenilo prijati Roya de Beaureversa, ki mu je bil dokazan zločin žaljenja veličanstva... Takšna je v kratkih besedah vsebina pogovorov, ki so se vršili na skrivnostnem zborovanju.

Henri II. je bled in mrk poslušal vse svetovalce po vrsti in kimal z glavo.

Ko pa je vsak povedal svoje mnenje, se je zazdelo, da se bori kralj z nekom, ki mu tudi hoče svetovati, a ga nihče ne vidi. Henri se je sklanjal naprej, oči so mu srepele predse, njegov obraz je bil bled kakor zid... Mahal je z rokami v znak pretnje in srda ter mrmral nerazločne, gnevne besede; časih mu je stopila pena na ustnice. Strah ga je bilo pogledati... Loyola je molil. Ostali so šklepetali z zobmi. Le Roncherolles in Saint-André sta opazovala vse to s surovo radovednostjo ljudi, ki jim niso taki prizori nič novega. Naposled je Henri besno zahropel, udaril s pestjo po mizi ter zarjul:

»Prav za nalašč: da! Videti hočem, tako mi Bogorodice! Gospoda, ukazujem vam, da zgrabite tega človeka! Da ga obsodite! Da ga sežgete na Gréviskem trgu!«

»Bog bodi zahvaljen!« je vzkliknil Loyola z vročim glasom.

Po teh odločilnih besedah se je kralj nemudoma umeknil v svoje sobane. Menih, v svesti si zmage nad čarodejstvom, je tudi odšel; morali so ga nesti k njegovi nosilnici. Ko so ostali vojniki sami, so uredili načrt. Sklenili so pritegniti Lagarda, čigar drznost se jim je zdela koristna in dragocena. Sklenili so, da je sto gardnih strelcev dovolj za Nostradamovo aretacijo. V izvršitev svojega namena pa so določili drugo noč, točno ob dvanajsti uri... Ko so uredili vse podrobnosti, je Montgomery odšel, misleč si:

»Kraljica je rešena. Ta človek, ki ve njeno strašno skrivnost, mora poginiti od moje roke... Če bi me stalo življenje — naj me!«

Roland de Saint-André se je odhajaje namuznil:

»Zdaj je Floriza moja!«

Ko sta ostala maršal in veliki profos sama, sta se spogledala.

»Meniš, da ju bomo mogli aretirati?« je vprašal Saint-André.

»Ne vem,« je zamolklo odgovoril Roncherolles. »Vsekako pa moramo biti zelo oprezní!«

»Da, da,« se je zdrznil maršal, »bodimo oprezní!«

III.

Pri raportu.

Ko so vsi odšli iz posvetovalne dvorane, se je dvignila težka zavesa, ki je zakrivala eno izmed oken, in baron de Lagarde je stopil iz nje. Požvižgava je med zobmi je odšel v kraljičine prostore. Katarina de Medicis ga je sprejela takoj. Mali Henri se je igral pri materi kakor po navadi.

»Henri,« je dejala Katarina in strastno poljubila otroka na čelo, »pojdi se igrati s svojim bratcem Charlesom.«

»On je vedno bolan,« se je zmrdnil mali. »Noče se igrati.«

»Evo ti knjige s podobami, ki si me prosil zanj,« je povzela kraljica ter pomolila sinku krasno knjigo z zlato zaponko. »Tu imaš naslikane vse svetnike in svetnice v paradžu.«

Mali Henri je odprl knjigo, vzkliknil od veselja in stekel v sosodnjo sobo; Katarina mu je sledila z očmi in žarek ljubezni je zasijal v njenih zrenicah.

»Gospa,« je zdaj izpregovoril Lagarde, ki je prisostvoval temu prizorčku, ne da bi ga bil razumel, »posvetovali so se, kako bi aretirali čarodeja Nostradama.«

Katarina se je stresnila in zamrmrala samo pri sebi:

»Potrebujem ga še... Pa upornik? Beaurevers?« je povzela s trdim glasom. »Zdi se mi, Lagarde, da že nekaj časa nimate več sreče.«

Vojnik je prebledel. Toda odgovoril je moško:

»Vem, gospa, kaj se je zgodilo mojemu predniku, ko vam je nehal ugajati. Nekega dne ste mu veleli, naj vas spremlja. Krenili ste z njim v podzemeljski hodnik, kjer se je odprla pod njegovimi nogami skrita zatvora. Od tistega hipa ga ni videla živa duša. Sami ste mi pokazali tisto zatvoro, gospa. Vsak hip sem pripravljen stopiti nanjo. Dotlej pa vršim svojo službo, kakor vem in znam.«

Razbojnikov nastop ni bil brez divje veličine. Katarina ga je pogledala z utajenim občudovanjem in dejala nato prijazneje:

»Vem, moj vrli baron. Zvest si in neustrašen. Tvoja krivda ni, če je usoda hotela — a ne govoriha več o tem. Mogoče se najde druga prilika. Povej mi, kako je s kraljem...«

»Gospa,« je izpregovoril Lagarde s tišjim glasom, »od tistega večera ni kralj več prestopil louvrskega praga.«

Katarina je ostala nekaj minut zamišljena, potem pa je vzela s svojega prsta lep, dragocen obroč ter ga ponudila baronu:

»Ná, prijatelj Lagarde, vzemi ta demant. Čakati hočeva druge prilike. Ta prstan je dar florentinske občine. Vem, dragi moj, da si pripravljen na vse. Žid Manase mi je zatrdil, da je vreden med brati štiri-desettisoč liver...«

Lagarde si je ogledal krasni dragulj in ga spravil z vidnim zadovoljstvom.

»Zvest si, hraber in spreten, o tem ni dvoma. Ne govoriha več o dogodku pri profosiji. Druga prilika se najde. A Beaurevers... Tudi njega si zgrešil, dasi hodiš v tej zadevi z odkritim licem, na kraljev rovaš... Si ga mاری izgubil, kaj?«

Lagarde se je vzravnal.

(Dalje prlth.)

Prodaja se:

VKORENINJENE TRTE,

šmarnice, ki močno rodijo, in rada raste, v vsaki zemlji, ne rabite galic in ne žvepla je na prodaj. Cena za komad 2 K. Naročite takoj, ker trte bodo pošle. Za vprašanje ali odgovor se priloži znamka. Al. Grobar, trinar, Zagorci b. Juršinci pri Ptuj.

NOV PISALNI STROJ »ADLER«

model št. 7 se prodaja po zelo nizki ceni. Poizve se v upravl. tega lista.

PISALNA MIZA

iz trdega lesa, jako dobro ohranjena, pripravana za vsako pisarno, se ceno prodaja. Naslov v upravl.

Kupi se:

SMUČKE (SKI) KUPIM

ponudbe pod »SMUČKE« na upravnistvo.

Službe:

ZANESLJIV, DOBRO IZVEŽBAN, TREZEN STAVBENI IN STROJNI KLJUČAVNICARSKI MOJSTER

se za takoj išče po najugodnejšim pogojih. Samci imajo prednost. Naslov v upravl. lista pod števil. 2264.

VZGOJITELJICA

za nemščino ali francoščino, za takojšnji nastop za 11 in 6 letnega dečka se išče. Ponudbe z navedbo plače in prepisi pričeval se prosijo na naslov: Generaldirektor Emil Deutsch, Vel. Bečkerek. 2263.

PRODAJALEC

aranžer izlozb za manufakturno, kratko in modno blago, zmožen nemškega, srbohrvaškega, italijanskega in nemškega jezika, išče takojšnjo trajno nameščenje. Cenjene ponudbe pod »SPOSOBEN« na uredništvo. 2254.

UČENEC V 15 LETU STAROSTI,

zdrav, močan, z dobro šolsko izobrazbo ima veselje do učenja kot »Mehanik«. Vprašanje na upravo lista. 2259.

Razno:

MESEČNO SOBO

iščem. Plačam vsako ceno. Cenjene ponudbe prosim pod »SOBA« na upravo lista. 2265.

DRUŽABNIKA Z 100.000 DIN.

za izvrstno vpeljano trgovino s čevlji na drobno in na debelo v Beogradu iščem za takoj. Cenjene ponudbe pod »BEOGRAD« na uredništvo »Jugoslavije«. 2253.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda.

Po mukopolni, kratki bolezni je preminula danes v 48 letu svoje starosti nepozabna mamica, gospa

Marija Novak roj. Prosen

vdova hotelirja

Pogreb mile pokojnice bo v četrtek 10. t. m. iz Mirogoja v Zagrebu.

Zagreb, 8. novembra 1921.

Miša in Fric Novak.

„TRIGLAV“

jugoslovanska izdelovalnica perila naznanja, da je s 1. novembrom svoj obrat povečala in preuredila tovarno na Vojvode Mišića cesti 21 na najmodernejši način in otvorila lastno prodajalno in skladišče v Kolodvorski ulici števil. 3 v hiši g. Rojina, nasproti hotela Štrukelj, kjer se sprejemajo vsa naročila in prodaja vse v to stroko spadajoče moško in žensko perilo, ženska konfekcija etc. iz lastne tovarne in po najnižji dnevni ceni. Priporočamo se cenjenemu občinstvu in trgovcem za nadaljno naklonjenost.

„TRIGLAV“ J. I. P.

Vojska & Selovin

Samo na debelo! Samo na debelo!

ANDROPOGON

najboljše sredstvo proti izpadanju las in brade razpošilja BALOH in ROSINA, Maribor steklenice 80 kron, poštnina se zaračuna posebej.

JEDILNA REPA!

2 do 3 vagona ima za prodati po ceni

Jos. Jeglitsch, Pragersko.

Mnogo časa in denarja si prihranite ako takoj naročite

„Expres“

kotno računarico.

„Expres“ je zakonito zavarovana je najmodernejša in najboljša računska tabela za množenje in deljenje.

„Expres“ je zakonito zavarovana tabela ter stane s poštnino vred vzorec A 5 din., vzorec B 7 din.

Naroča se pri

ZVEZNI TISKARNI

V LJUBLJANI.

2 fotografska aparata

13 x 18

z vsemi potrebščinami se prodasta. Zelo praktično za tiste, kateri ze le začeti samostojno obrt.

Poizve se: Cesta na Gorenjsko žel. 20, pritličje levo.

DESKE, HLODE, TRAME

kakor tudi vsakovrstni les se plača po najvišji ceni in prosi ponudbe pod »Gorica« na anončni zavod Drago Beseljak in drug, Sodna ulica 5.

Sprejemajo

izurjene mesarske pomočnike proti dobri plači

Konzervne tovarne in Industrija mesnih izdelkov na vrhniki.

Pred nakupom naj si vsakdo ogleda veliko

zalogo

jedilnega orodja, jelklena in aluminijeva, potne košare, čevljarsk. orodja, rincin in zapon za čevlje, sukanca, gumbov, vezenin in našivkov ter vse druge potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje i. t. d. pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Največja izbira! Nizke cene! NA VELIKO IN MALO!!

Za Miklavža!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas K 20.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za pobarvanje z akvarel - barvami ali pastel - barvnikli K 12.—

„Cripeter“, staroznana, vesela družabna igra za zimsko večere. 1 igra K 8.—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marjin trg 8

Več lesnih strokovnih delavcev

stolarjev, strugarjev, mizarjev in parketnega predelavca.

ki je vajen vseh parketnih strojev sprejme v trajno delo podpisana tovarna. V poštev pridejo samo večji in stalni delavci z dobrimi izkazili. — Pismene in ustmene prijave opremljene z natančnimi podatki o družinskih razmerah in dosedanjih zaposlenosti, rojstnem kraju in starosti na:

REMEC Co., tovarna upogojenega pohištva Duplica p. Kamniku.

Razpis dobave.

Razpisujemo dobavo

lesnega materiala

za leto 1922. v naslednjih množinah in dimenzijah:

13.100 komadov	2.4 x 15 x 15 x 26 navadnih hrastovih pragov,
600	2.4 x 15 x 18 x 30 hrastovih sklepkih
3.500	1.6 x 14 x 13 x 20 hrastovih ozkotirnih
700	kretniških in mostnih hrastovih pragov v predpisanih dimenzijah in dolžinah,
1.200	mostnih plohov in desk v predpisanih dolžinah in dimenzijah.

Za navadne sklepe in ozkotirne prage je navesti ceno po komadu, za kretniške in mostne prage, za deske in mostne plohe pa cena za m².

Dobava se mora izvršiti do 1. septembra 1922

Ponudbe naj se pošljejo na:

Obratno ravnateljstvo južne železnice — obrat malih in lok. železnic oddelek VI/5 v Ljubljani — do 20. novembra t. l.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da ostane trgovina Avgust Agnola na Duuajski cesti 11 radi preselitve v lastno hišo na Dunajsko cesto 10. od 8. t. m. do preklica za promet s strankami zaprta. Steklarska delavnica ostane še nadalje odprta. Vhod v delavnico in pisarno na dvorišču. Zopetna otvoritev so po časopisih objavi.

Za leto 1922

Žepna koledarja

Za leto 1922

v dveh lično izdelanih oblikah 12 x 7 in 6 x 4 cm se dobijo po vseh knjigarnah in trgovinah z papirjem. Koledarja sta lično vezana in tiskana na dobro limanem papirju.

Naroča se direktno pri

Zvezni knjigarni in tiskarni

v Ljubljani, Wolfova ulica števil. 1.

Premog

Premog

prvovrsten

kosovec in orehovec po zelo nizki ceni, dobavljiv takoj in za stalno.

Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.

Dobava samo v vagonih.